

Det kongelige Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref. 20/3146- KEAB

29.september 2020

MiRA-Senterets høringsuttalelse – endringer i utlendingsforskriften-saker om konvertering i Utlendingsnemnda

MiRA-Senteret takker Justis- og beredskapsdepartementet for muligheten til å komme med høringsuttalelse i forbindelse med endringer i utlendingsforskriften- saker om konvertering i Utlendingsnemnda.

MiRA-Senteret er en landsdekkende nettverksorganisasjon som har 30 års erfaring med spørsmål knyttet til likestilling og juridiske rettigheter for kvinner og unge jenter med minoritetsbakgrunn i Norge. Vi er en kunnskapsbank i mange viktige spørsmål som omhandler kvinners rettigheter, diskriminering, arbeidsliv, vold i nære relasjoner, kommunikasjon og formidling mellom storsamfunn og minoriteter. Senteret har ingen partipolitisk tilknytning og tilhører ingen bestemt religiøs eller etnisk gruppe.

Om høringsforslaget

I høringsforslaget foreslår Regjeringen endringer i utlendingsforskriften som skal gi utvidet rett til nemndmøtebehandling av saker om konvertering i Utlendingsnemnda. Med endringene ønsker man å sikre at det avholdes nemndmøte med personlig oppmøte og at det gis mulighet til å føre vitner under nemndsmøte i Utlendingsnemnda i asylsaker der troverdigheten ved en konvertering er ett av vurderingstemaene. Det foreslås at den utvidede adgangen til personlig oppmøte skal gjelde kun én gang i hver sak. I tillegg foreslås en særregel om at det som utgangspunkt skal gis rett til å føre vitner fra den menigheten i Norge som utlendingen er tilknyttet.

MiRA-Senterets standpunkt

MiRA-Senteret er positive til høringsforslaget og mener det er på høy tid at en slik endring blir gjennomført. Gjennom en styrking av konvertitters mulighet til å få sin sak grundig vurdert mener vi forslaget vil bidra til å styrke rettssikkerheten til konvertitter. En del av menneskerettighetspolitikken som frem til nå ofte har blitt forsømt. MiRA-Senteret ønsker samtidig å fremheve viktigheten av at tilliten til fagkompetansen som teologer, biskoper og prester har som vitner blir styrket under behandlingen av ankesaker i utlendingsmyndighetene.

Troverdighet og rettssikkerhet i konverteringssaker

I høringsforslaget foreslås det at i saker hvor troverdigheten ved en konvertering er vurderingstema, skal dette avgjøres i nemndmøte med mindre særlige grunner taler imot det. Dette betyr at den alminnelige forutsetningen om at det må foreligge vesentlige tvilsspørsmål for at saken skal avgjøres i nemndmøte altså ikke vil gjelde for disse sakene. Det presiseres også at den utvidelse av retten til nemndmøtebehandling i saker om konvertering som nå foreslås, også skal gjelde for omgjøringsanmodninger, forutsatt at anførsler om konvertering ikke allerede er behandlet i nemndmøte eller av domstolen.

Slik som høringsnotatet viser til kan det i konverteringssaker bli reist ulike spørsmål knyttet til sannsynligheten til at utlendingen har konvertert, om konverteringen er kjent i utlendingens hjemland, reell risiko for om dette blir kjent dersom utlendingen returneres. Dersom det legges til grunn at det er en reell risiko for at det er eller vil bli kjent i utlendingens hjemland at vedkommende har konvertert: Er det i så fall også en reell risiko for at utlendingen vil bli utsatt for overgrep i hjemlandet som følge av dette? Risikerer utlendingen overgrep av en slik art at det er tale om alvorlig krenkelse av grunnleggende menneskerettigheter, slik at det er et reelt behov for internasjonal beskyttelse?

MiRA-Senteret mener at saker om konvertering frem til nå bærer preg av at man i Norge ikke tar tilstrekkelig på alvor følgende av religionsforfølgelse. Gjennom flere år har vi sett eksempler på utlendingssaker der konverterte personer som ikke får opphold i Norge sendes tilbake til land som Iran og Afghanistan med beskjed om å holde en lav profil i praktiseringen av sin tro. Også i land der myndighetene ikke selv forfølger og undertrykker konvertitter, kan konvertitter oppleve forfølgelse og angrep fra radikale islamistgrupper, stammen, klanen eller familien ¹. Dette har blant annet NOAS påpekt i to ulike rapporter, den siste i rapporten «Tro, håp og forfølgelse 2» - der NOAS blant annet referer til eksempler på at returnerte konvertitter fra Norge til Iran er blitt utsatt for fengslinger og tortur ².

Tillit til vitners fagkompetanse i ankesaker

MiRA-Senteret mener at Norge må ta på alvor sitt ansvar for å beskytte religiøse flyktninger som kommer til Norge. Forfølgelse på grunnlag av religion gir rett til flyktningstatus etter utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a, jf. flyktningkonvensjonen artikkel 1 A og protokoll 31. januar 1967. I utlendingsloven § 30 første ledd bokstav a er det mulige grunnlaget for forfølgelse på grunnlag av religion nærmere definert.

Når det i høringsforslaget nå foreslås en særregel om at det som utgangspunkt skal gis rett til å føre vitner fra den menigheten i Norge som utledningen er tilknyttet ønsker MiRA-Senteret og påpeke at teologers, biskopers og presters kompetanse på området bør veie tungt og vises stor tillit i utlendingsmyndighetenes behandling av saken. I dag er spørsmålene i for stor grad overlatt til nemndlederens skjønn og har ført til at bl.a. konvertitter ved retur til Iran har blitt fengslet og utsatt for alvorlig mishandling og tortur. Slik som teologer som har vitnet i

¹ Vårt Land (2020) *Rettferdighet for konvertitter* <https://www.vl.no/verdidebatt/rettferdighet-for-konvertitter-1.1736404>

² NOAS (2017) *Har kristne konvertitter fra Iran behov for beskyttelse? Tro, håp og forfølgelse* <https://www.noas.no/wp-content/uploads/2017/07/Tro-haap-og-forfolgelse-ll.pdf>

ankesaken for den afghanske familien som sitter i kirkeasyl i Hønefoss etterlyser de på generelt grunnlag at deres fagkompetanse innenfor religion ikke tas på alvor. Her retter to biskoper fokus mot at de mener Utlendingsnemndas kartlegging om tro er mangelfull. Dette fordi den ikke går dypere inn på hva troen innebærer for den enkelte. UNE er opptatt av hvordan konverteringen skjedde og om kunnskap i enkelte dogmatiske spørsmål, men det er etter deres erfaring ingen interesse for troens utvikling i liv og praksis³.

MiRA-Senteret mener at teologer har en svært viktig fagkompetanse som ikke lenger må tilsidesettes. Gjennom en styrket bruk av dem som sakkyndige vitner i saker om konvertering kan Norge styrke rettsikkerheten til konvertitten må ikke tilsidesettes som sakkyndige. Norge kan ikke risikere å sende mennesker som flykter til Norge tilbake til forfølgelse, tortur eller død og det er derfor svært viktig å tenke nytt rundt hvordan vurderinger av tro gjøres i de såkalte konvertittsakene.

I dagens samfunn ser vi dessverre at situasjonen til religions- og trosfriheten forverres i mange land og flere steder i verden ser vi en økende grav av forfølgelse både i ekstrem islam, men også blant hinduekstremisme i India, muslimske uigurer i Kina med stadig flere angrep på kirker og pastorer. I flere kommunistiske stater, og tidligere kommunistiske stater i Asia har også grepet om religiøse minoriteter blitt strammet inn. Sikring av at trosvitners fagkompetanse på området vil derfor være svært avgjørende for å sikre at alle konvertitter får en grundig vurdering av sin sak og slik ikke blir returnert til sitt hjemland hvis det er fare for vold, mishandling og overgrep knyttet til deres konvertering.

MiRA-Senteret takker igjen Justis -og beredskapsdepartementet for muligheten til å komme med innspill til høringen og håper våre anbefalinger blir tatt i betraktning.

Med vennlig hilsen

MiRA-Senteret

Khansa Ali

Prosjektleder

Anne Berit Sødal

Adm.ansvarlig

³ Vårt Land (2020) av Jo Arne Hansen Marvik og Kristin Askjer Lien *Ankesak starter i dag*

<https://www.vl.no/nyhet/ankesak-starter-i-dag-1.1733215>